

”GUDS ORD BÄR ICKE BOJOR” 2 Tim. 2:9

NORDISK ÖSTMISSION

NR 3

AUGUSTI 2024

ÅRG 61

St Mikael's kyrka i Jõhvi i Estland. En av många lutherska kyrkor i österled. Foto: Anders Eliasson

Betraktelse:

En missionspredikan

Matt. 28:16–20.

Missionsbefallningen!

Evangeliet i dag är Jesu sista ord här på jorden. Vi skulle kunna säga, att det är Hans testamente, Hans sista vilja! Han uttalade den på ett berg i Galileen strax före sin himmelsfärd. Jesu testamente bestod inte i pengar eller ägodelar utan den tog formen av en uppmaning – en befallning till lärjungarna: ”Gå ut i hela världen och gör alla folk till lärjungar!” – Med den befallningen avslutar Matteus sitt evangelium. Här sätter han punkt. Men det är inte i definitiv mening, som Matteus sätter punkt. För slutorden i evangeliet – ”Gå ut i hela världen!” handlar ju inte om ett slut utan om en början. Matteus slutpunkt kan snarare liknas vid Polstjärnan, som gamla tiders skeppare hade som riktpunkt (märke) så att de kunde styra sina fartyg mot nya mål och horisonter. Man kan också kalla Matteus punkt för en slutpunkt, eftersom ett viktigt skede i Guds rikes historia slutar och nästa viktiga skede tar vid. Samtidigt skulle vi kunna konstatera, att Matteus med sin punkt markerar, att allt han skrivit om Jesus är sant: Att Han är Guds Son från evighet och hela världens

Frälsare. Evangeliet i dag brukar vi kalla missionsbefallningen. Men den innehåller också dopbefallningen: ”Döpande dem i Faderns och Sonens och Den Helige Andes namn.” Dop- och missionsbefallningen är den märkligaste proklamation, som uttalats på jorden och dess konsekvenser är enorma, svåra att överblicka och sammanfatta.

Resultatet får vi inte veta för rån på evighetens Dag vid Kristi återkomst.

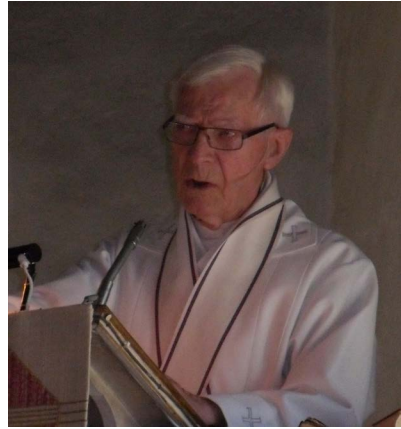
Det finns ett litet ord i evangeliet, som upprepas fyra gånger: Det är ordet *all*: All makt, alla folk, allt vad jag har befallt Er, alla dagar intill tidens slut.

1. ALL MAKTT – det är det första: All makt är given åt Jesus: Mig är given all makt! När Han försonade all världens synd och skuld på Golgata, och besegrade Döden och Djävulen, överlämnade Gud all makt åt Honom. Detta är en av Skriftens många paradoxer när Jesus förklarar, att Han har all makt i himmelen och på jorden. Men samtidigt ger han lärjungarna befallningen, att de skall gå ut och erövra hela världen genom Evangeliet. Om all makt redan ligger i Jesu hand, vartill tjänar då

detta enorma företag? Det är Guds fördolda vishet, Guds hemlighet.

Jesu allmakt är försett med kärlekens förtecken. Jesus hade kunnat erövra / besegra världen med tvång, för den tillhörde Honom, men Han ville att människor av fri vilja skulle ingå i Guds rike. Därför föredrog han kärlekens långsamma och tålmodsprövande väg. Att tro att Jesus har all makt betyder att tro, att ingen makt i världen är så stark som Guds kärlek i Jesus Kristus. Vissheten om, att Hans rike en gång skall segra, kan mycket väl stå tillsammans med en stor angelägenhet och nitälskan för människors frälsning. Att bedja ”tillkomme Ditt rike” som om den bönen redan vore verklighet låter sig mycket väl förenas med att arbeta för Guds rikes framgång som om allt hängde på vårt arbete.

2. ALLA FOLK – så säger Jesus uttryckligen! Alla folk! Inga undantag – ingen undantagen! I liknelsen om det förlorade fåret har Jesus lärt oss hur oändligt värdefull en enda människosjäl är, så värdefull, att herden lämnar de nittionio i öknen och uppsöker detta enda får, som gått förlorat. Men Jesus har känsla också för de stora sammanhangen: ”Jag har också andra får, som icke tillhör detta fårahus”. I sin missionsbefallning ger Han uttryck för sin omsorg om alla folk, att de

Chester Åhsberg i Stora Lundby kyrkas predikstol. Foto: Simeon Appell.

måtte nås av evangeliet. Samma omsorg hade Herrens profeter haft om sitt folk: Amos t.ex. förutsade den dag ”då Herrens Ande skulle utgjutas över allt kött.” Aposteln Paulus skriver på flera ställen i sina brev om Herrens handlande med folken genom historien för att förmå dem att vandra Hans vägar. Kyrkornas missioner har i många hundra (hundratals) år insett och förkunnat, att samma Gud, som söker den enskilda människan med sin nåd, Han är samtidigt angelägen om hela världens frälsning: Ty Gud vill att alla människor skall bli frälsta. Han vill, att evangeliet om korset och uppståndelsen skall nå ut till alla folk:

*”Öster, väster, norr och söder,
Korsets armar överskygga,
Alla äro våra bröder
Som på jorden bo och bygga.*

Herren vill göra alla folk till sitt folk och Han vill vara deras Gud.

3. ALLT VAD HERREN HAR BEFALLT. Allt som Herren sagt, gjort och befallt skall förkunnas för alla. Inte brottstycken eller väl utvalda delar utan alltsammans. Det duger inte att bara ta med det som vi finner lämpligt och förnuftigt och förkasta det som vi tror (anser) väcker anstöt. Man kan inte bara helt allmänt, i allmänna ordalag förkunna Guds godhet och kärlek och glömma bort Guds bud och allt vad Herren har befallt. Både lag och evangelium är oundgängliga ingredienser för människors frälsning. Jesu löfte om framgång i det viktiga företag som heter mission är förbundet med det villkoret: ”Lärande dem att hålla allt vad jag har befallt Er!”

4. ALLA DAGAR! – Se, jag är med ER! Det har Jesus lovat: Att vara med oss alla dagar intill tidens slut. Vilket löfte rikt och stort! Alla dagar är Han med, i både ljusa och

mörka i framgångens och motgångens dagar – ingen dag, då icke Han är med. Och löftet gäller ända till tidens slut. Och det gäller också missionen, där är Herren med, för Han är missionens Herre – verket är Hans och vi får nåden att vara Hans medarbetare. Medarbetare! Det betyder, att Herren är med hela tiden, ända till din sista arbetsdag, då Du avslutat Ditt arbete och får lägga ned Dina verktyg. Så kommer den dag som Skriften kallar Herrens Dag: Då är verket färdigt, missionsarbetet slutfört. Då sätter Herren punkt. Men i själva verket är också det början på något nytt. Ty då skall skörden bärgas in och läggas för Hans fot, som gav oss befallningen: Gå ut i hela världen och gör alla folk till lärjungar. AMEN.

*Låt mig bland dem få vara
som samla skörden in. Och sist
ibland den skara som står kring
tronen Din.*

Chester Åhsberg (1930–2024)

Hållen som årsmötespredikan i Stora Lundby kyrka 24 april 2010. Tidigare tryckt i NÖ 2/2010.

Ordförandens spalt

Nordea säger upp plusgirot och vårt konto i banken

I slutet av maj fick vi besked från Nordea att de säger upp vårt plusgirokonto. Kontonumret har vi (bortsett från kontrollsiffran) haft med oss från början, 1956. Orsaken till att kontot sägs upp är att ”föreningen har kopplingar till Iran...”. Min första reaktion var att de måste ha gjort ett misstag. Våra kopplingar till Iran består av att:

1. Vi stöder Trans World Radio i Kanada med dess mission riktad mot personer som kommer från Iran.

2. Vi ger ett mindre stöd till en person som tidvis har befunnit sig i Turkiet och, eftersom hon själv kan persiska, gärna har pratat med människor från Iran.

Jag har haft kontakt med Nordea via mail och återigen försökt att förklara vår verksamhet. Man har då inte velat diskutera sakfrågan utan hänvisat till sin egen Iranpolicy vilken säger att man inte kan stödja penningtvätt eller terrorfinansiering i Iran. Svårt att förstå hur ovanstående verksamheter kan falla under någon av de kategorierna. Samtidigt hänvisade Nordea till regeringens

websida. Jag gick in och kollade på den. Jag kunde inte se något där som vi bröt mot. Men jag kontaktade ändå utrikesdepartementet via mail där jag beskrev vår situation och också frågade om de kunde hjälpa mig med att förstå vad vi bröt emot. En representant för UD svarade att de tyvärr inte kunde hjälpa oss utan istället rekommenderade att vi tog kontakt med Nordea. Så här står vi och jag inser att det nog inte är någon idé att göra mer i frågan. Vi får glädja oss åt att Nordea efter min önskan iallafall förlängde vårt avtal med ytterligare en månad (uppsägningen gällde ursprungligen från 19 juni men förlängdes till 19 juli). *Kanske är det så att Nordea, som ju hör till de banker som tidigare har blivit kritiserade och bötfällda av Finansinspektionen, nu måste visa handlingskraft.* Det kan då vara bra att slå mot små organisationer där det inte kostar så mycket för banken att förlora kunden.

Men för er som vill fortsätta att stödja Nordisk Östmission ekonomiskt gäller att ni nu får skicka in pengar via andra banker. Se vidare kassörens artikel.

Kontakter med Ukraina

Jag har ju kontinuerligt kontakter med personer i Ukraina. Jag vill gärna dela med mig av några av de senaste kontakterna som jag har haft via mail och whatsapp med personer i Ukraina.

ALEXANDER GROSS: Som många har sett i svenska medier så bombade ryssarna DELKU:s kyrka i Schlangendorf, byn Zmijivka där också Gammalsvenskby ligger. Detta skedde 14 juni i år och kyrkan förstördes helt. Det var andra gången den förstördes helt av ryssar. Det skedde också under Sovjettiden men den byggdes upp igen 1994. I den här byn lever det ca 100 personer varav två tillhör DELKU:s församling. Det är två gamla damer i 85-årsåldern som vägrar att flytta därifrån. Annars har alla DELKU:s medlemmar flytt till andra delar av Ukraina. Jag mötte ju själv flera av dem när jag var i Petrodolynske förra sommaren. Gross berättar att det finns en kyrka som kallas den svenska kyrkan, som fortfarande finns kvar även om också den har fått en del skador. Den tillhör idag den ortodoxa kyrkan.¹

SERGEJ BEVS: Sergej Bevs pastor i Dnipro som vi också mötte tillsammans med Maxim i samband med vår resa förra sommaren, har tillsammans med Maxim, sökt tillstånd för att delta i sommarens Corpus Christi-konferens som sker i Wittenberg i Tyskland. Vi har lovat stödja dem med pengar till resan och konferensavgiften. I skrivande stund ser det ut som om de skall få möjlighet att åka till konferensen.

GENNADIJ MILLER: Vid vår resa förra sommaren mötte vi också Gennadij Miller i Mykolajiv. Han har nu bett oss att komma och besöka honom igen. Mitt besked blev att jag tyvärr inte har möjlighet att åka till Ukraina just nu men kanske det kan bli möjlighet för en ny Ukrainaresa om ett litet tag.

Jag hoppas verkligen att det även i framtiden skall bli möjligt att ge stöd till våra bröder och systor i Ukraina och andra länder i Östeuropa och Asien och att ni läsare också skall kunna vara med i det stödet.

Martin Wihlborg

¹ *Bägge kyrkorna byggdes ursprungligen på 1880-talet och tillhörde då samma pastorat, och den 1 juli träffades den svenska kyrkan av en rysk drönare och brann ner. Red. anm.*

Chester Åhsberg

Den tidigare styrelseledamoten i NÖ, Chester Åhsberg, avled den 30 april. Vid dödsfallet bodde han i Åskloster som ligger i Varbergs kommun och Veddige-Kungsåters församling, i den del som utgörs av Ås distrikt/socken/f.d. församling. Han föddes i Brastad 21/8 1930 och prästvigdes 1961. Chester hade ett ganska ovanligt förnamn. Jag minns själv att i lokaltidningen, i samband med att han lämnade Valinge, fanns rubriken ”**Chester flyttar**”.

Chester var med i NÖ:s styrelse 2005–2017, och under den tiden för han flera gånger i österled på styrelseuppdrag. Han besökte Ukraina flera gånger. År 2007 predikade han i Poltava. I augusti 2010 deltog han i invigningen av ett seminarium i trakten av Odessa samt besökte Mykolajiv, Charkiv, Poltava, Kiev och Piski. Med på denna resa var två andra från NÖ:s styrelse. År 2012 var Chester i Ukraina på reformationsdagen, som infaller 31 oktober. För rätt många år sedan besökte han också vid ett tillfälle Vitryssland. Här i NÖ-tidningen bidrog han med både betraktelser och reseberättelser. Särskilt augustiresan 2010 fick ett fylligt nedslag i nr 4/2010. Vi trycker som betraktelse i detta nummer en repris av en årsmötespredikan som Chester

Chester på besök hos den Ukrainska Lutherska kyrkan i Kiev i augusti 2010. Fr.v. Boas Adolphi, Anders Olsson, Bengt Westholm, en ukrainsk diakon, Vjatjeslav Horpyntjuk samt Chester Åhsberg. Foto: Anders Olsson.

höll våren 2010. I NÖ-tidningens jubileumsnummer (1/2006) berättar Chester om NÖ:s förste ordförande som han mötte när han var adjunkt i dåvarande Göteborgs Gamlestads församling, en församling i vilken då inte bara S:t Pauli kyrka låg, utan även Utby kyrka.

Under tiden som styrelseledamot var Chester kyrkoherde emeritus. Annars hade han dessförinnan varit präst i framför allt Halland, men också i Jämtland och på Dal. Han jordfästes i Frillesås den 14 maj. Då begravdes samtidigt hans hustru Helfrid som avlidit en vecka tidigare än Chester.

I samband med begravningen kom det in många minnesgåvor till NÖ, med öronmärkning Ukraina. *Ett varmt tack till alla som var med i den insamlingen!*

A.E.

Ett Ukrainabesök i historisk belysning

I förra numret kunde ni läsa om Martin Wihlborgs och mitt besök i Ukraina under den första veckan i mars. I dagsläget hade det varit svårt att genomföra en liknande resa och det är med sorg vi ser hur kriget inte avslutas utan nu under våren istället har trappats upp. Martin ger en uppdatering av hur församlingarna har det.

Mitt största intryck och minne från resan är människorna vi mötte. Att möta församlingen i Charkiv, både de som varit med länge, men också flera yngre och flera nya barnfamiljer som var aktiva i församlingen. Eller kvällen vi hade med församlingen i Kremetjuk; vi satt runt bordet och samtalande – varje diskussion kom efter fem

En jurta utvändigt. Foto Maria Flising

En jurta invändigt. Foto Maria Flising

minuter in på krigssituationen men även på Ukrainas utmärkta sjukvård! I Kiev fick vi möta pastorsparets gästfrihet både i sitt hem men även i deras arbetsgemenskap i sitt arbete på Mercy House, med att ta hand om och stötta människor som hamnat utanför samhället.

Att vi nu under drygt två år levt med fokus på Ukraina gör att landet känns betydligt närmare och bekant. Hur många kände till orter som Mariopol, Butja eller kanske Lviv (med sin konstiga stavning) innan kriget började? Och jag miss-tänker att vi alla möter ukrainska

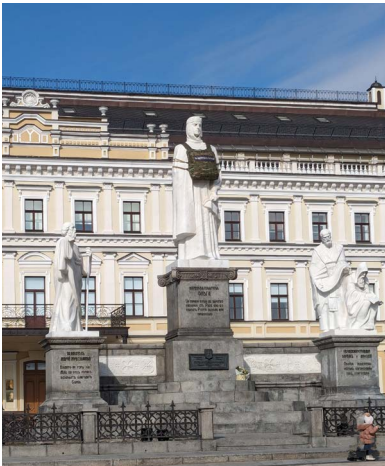
flyktingar i vår vardag. Ukraina har kommit nära. Men Ukraina har varit nära oss genom historien.

Då jag under många år har varit med och organiserat barnläger på Krim och i östra Ukraina, har jag vid flera tillfällen besökt Kiev. Men dagen vi fick med pastorparet Olga och Ihor plus medarbetare, där de visade runt på de kända platserna var speciell för mig som aldrig turistat där. Vi fick även se våra gamla blå-gula-band.

Den äldsta platsen i Kiev, Gyllene porten, har starka band till de vikingar (kanske från Roslagen,

därav statsbildningen Rus, senare Ryssland? inte helt fastlaget vetenskapligt, men....) som var med vid grundläggandet av denna viktiga handelsplats vid floden Dnjepr. En gyllene port finns i Jerusalems ringmur och i Konstantinopels, så varför inte i det nya kristna riket Rus? Det speciella med denna port var att centrum i porten var en kyrka som var kringbyggd av ett försvarsverk. Gyllene porten var huvudport i tiohundralets stadsmur runt Kiev. Den monterades ned under medeltiden, men återuppbyggdes igen 1982, under Sovjettiden.

Kievriket hade kristnats när Jaroslav den vise och hans fru Irina blev regentpar i Kiev. Irina hette egentligen Ingegerd och var dotter till Olof Skötkonung. Hon hade tillsammans med sin familj döpts vid

Anna. Foto Maria Flising

Gyllene porten. Foto Maria Flising

Husaby källa av Sigfrid och Sverige hade då fått sin första kristna kung. Hon blev bortgift med Jaroslav med tillnamn den vise då de båda införde kristendomen i Kievriket och skapade fred i riket. Paret hade tio söner och tre döttrar. En son blev anfader till de ryska tsarerna som sedan under hotet från mongolerna flyttade huvudstaden från Kiev till Moskva. De tre döttrarna gifte sig med kungar i Ungern, Norge och Frankrike. När Ingegerd blev änka gick hon i kloster under namnet Sankta Anna och är nu nationalhelgon i Ukraina. Hon får till och med bära skyddsväst i detta krig, se foto. Både Ingegerd, som dog runt 1050, och hennes make Jaroslav har sina gravar i Sofiakatedralen som vi besökte under vår första dag i Ukraina i mars (se foto i förra numret). 1939 undersökte sovjetiska arkeologer gravarna och fann att det kvinnliga skelettet hade ”nordiska drag”. Det var speciellt att stå vid hennes tusenåriga grav.

Nästa stopp på vår resa och i den svensk-ukrainska historien blev Poltava. Efter att ha varit ett par dagar i Charkiv med sitt sovjetiska, industriella, fruktansvärt tråkiga (personlig reflektion) intryck och med tydliga tecken på den ryska aggressiviteten, så tedde sig 1700-talets Poltava som en vacker idyll. Vi gick upp på en kulle och fick se slätten där Karl den XII besegrades av tsaren. Men Karl gjorde inte detta ensam. Han hade en allierad i hetmanen Ivan Mazepa, som slöt förbund med den svenske kungen mot Ryssland i hopp om att uppnå oberoende för ukrainarna. (Hetman var en titel motsvarande en överbefälhavare i de polska, litauiska och kosackiska militära styrkorna under det polsk-litauiska samväldets tid. Titeln användes från 1400- till 1700-talet. Namnet kan härledas till det medeltida tyska Hauptmann, då med motsvarigheten hövitsman.)

Företaget slutade i nederlaget vid Poltava 1709. Därefter stärkte Ryssland gradvis greppet om Ukraina. Mazepa med familj och stab bosatte sig sedan i Kristianstad. I svenska riksarkivet förvaras den latinska versionen av en ukrainsk författning från 1710 utformad av Pylyp Orlyk. Han var också hetman och hans tankegångar fick inflytande på det statsvetenskapliga tänkande som följde, inte minst Montesquieus maktdelningslära.

När vi parkerat bilen under vår första dag i Ukraina, i Kiev, såg

Artikelförfattaren Maria, andra från vänster, tillsammans med ukrainska vänner samt NÖ:s ordförande, vilken syns längst till vänster.

vi en jurta längre bort i en park. En jurta är som en kåta som finns i Centralasien vävd av jakhår. Vi blev nyfikna och gick dit. Det visade sig vara en förening för vänskapen och stöttningen mellan de båda, före detta delrepublikerna i Sovjetunionen; Ukraina och Kazakstan som rest jurtan. Båda har en blågul-flagga, även om den blå nyansen blir ljusare och ljusare! Man hade på flera ställen i Ukraina byggt jurtor för att visa på hur man kunde behålla värmen vid krissituationer – något för svenska MSB (Myndigheten för samhällsskydd och beredskap)? Det påminner oss om att kriget påverkar många fler länder än Ukraina. Sverige och Finland som gått med i Nato, och de forna Sovjetrepublikerna som Estland, Lettland, Litauen och Kazakstan är ju exempel.

Maria Flising

Nyheter från öst

Lönebidrag

NÖ har under åtskilliga år lämnat lönebidrag till olika lutherska församlingar och organisationer i österled. Vid vårt senaste styrelsesammanträde förlängde vi för de kommande 12 månaderna bidragen till S:t Mikael i Tallinn, till Dnipro i Ukraina (Sergej Bevz) samt till Slovakien (Slavomir Slavik i Slovakiskt evangeliecenter).

Vi citerar ur den ansökan som kom från S:t Mikael's svenska församling i Tallinn:

Tack för Ert trofasta stöd till vår församlings kaplanstjänst!

Den infogade bildens tornkors från S:t Olofs kapell på Stora Rågö, som de röda soldaterna sköt prick på tills det föll ner, varefter de säkerligen segervisst stampade det under fötterna. Det är en god påminnelse om, att det onda människor gör vänder Herren till något gott i sinom tid. Tack vare att korset blev överväxt med gräs hittades det inte av de metalltjuvar som härjade tämligen fritt på öarna

under sovjetunionens sönderfall, utan fick istället se dagens ljus på nytt i det fria Estland. Det skall nu bli altarkors i det kapell som vi nu med mångas hjälp och bistånd håller på att få klart och som vi med er hjälp vill fylla med gott innehåll när livet så sakta nu återvänder till de utbombade öarna - Tack än en gång för att ni gör det möjligt för oss att bereda och bruka den jord som länge legat i träda.

Arbetet med att utöka församlingsmedlemmarnas givande börjar så sakteliga ge resultat genom att allt fler ordnar med en automatisk överföring varje månad, så att inte bidraget till församlingen måste konkurrera med julklappspengarna i december månad. Vi försöker även komma vidare med utbyggnad av lägenheter på kyrkans vind i förhoppningen om att de i framtiden skall ge en mera tryggad ekonomi. Men för att i nuläget kunna fortsätta att så för framtiden vädjar vi om Ert fortsatta lönebidrag [---].

Patrik Göransson, kh.

Vid en resa till Estland i pingsttid tittade NÖ:s kassör in i S:t Mikael och träffade kyrkoherden samt kaplanen Tõnis Kark. Resmålet var annars Jõhvi i Östra Virland, i samband med att kyrkoherde Kaldur därstädes gick i pension efter 43 år i samma församling. Jõhvi är inte en församling som NÖ ger stöd till, men vi har under årens lopp berättat om den här i tidningen.

Ukraina

Tack vare alla gåvor som kommer till NÖ kan vi stödja olika församlingar i Ukraina i deras ansträngningar att hjälpa både församlingsmedlemmar och andra medmänniskor. Fr. a. gäller det, utöver i Dnipro, i Charkiv och i området runt Odessa. Församlingen i Charkiv har vi samarbetat med sedan 90-talet, och man får ett bidrag för varje månad.

Även i år har Barnens ambassad läger för ukrainska barn, en verksamhet som NÖ har understött i ganska många år nu. Lägret äger rum i Sverige.

Vår senaste hjälptransport gick, också den, till Ukraina.

Moldavien

NÖ har bidragit med pengar till den bibelhelg (konferens) som hölls i Chişinău i Moldavien 5-11/6. Vi kanske återkommer till det i ett kommande nummer.

A.E.

Allena Gud i himmelrik

I ett nummer av den tyska tidskriften *Lutherische Beiträge* finns det en artikel skriven av *Johannes Junker*, vilken behandlar psalmförfattaren Nicolaus Decius, som levde omkring 1485–1546. Decius är en latinisering av Tech.

Den mest kända psalmen torde vara *Allena Gud i himmelrik*, en psalm som används i ett flertal lutherska församlingar som lovsång efter *Ära vare Gud i höjden (Gloria)*. Jag menar att därför finns det plats i vårt missionsblad för några rader om denne man och hans psalm. En annan psalm som han skrivit är *Guds rena lamm oskyldig*, som även den är byggd på ett liturgiskt inslag från högmässan. I ursprungstexten på lågtyska omfattar *Allena Gud* fyra verser, varav den fjärde möjligen är ditsatt av tryckaren. Junker beklagar att den mestadels används utan stroferna 2 och 3, Om dessa är med blir det nämligen ett fullständigt *laudamus*. Till det kan påpekas

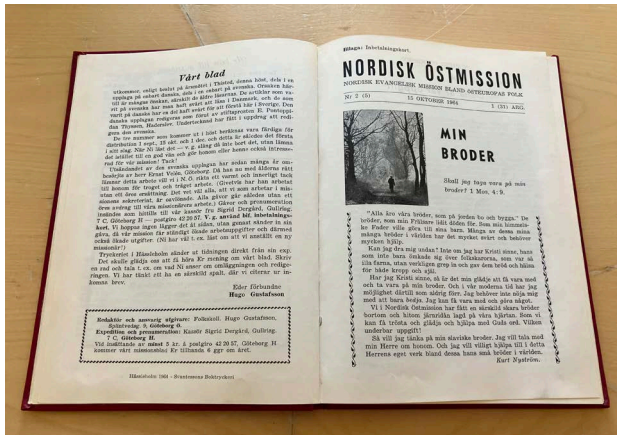
att i den svenska kyrkohandboken från år 1986 och även i den från år 2018 används det tre strofer, så att treenigheten lovsjunges.

I Estlands lutherska församlingar används bara den första versen. I den av kejsaren stadfästa kyrkohandboken för lutherska församlingar i det ryska riket av år 1834 tycks man förutsätta sång av tre verser, men om man behöver förkorta gudstjänsten räcker det med en vers.

Decius verkade i Braunschweig och senare i Östpreussen. Han var inte bara en pastor utan också en begåvad musiker. Decius kan till synes vara bortglömd, men de två nämnda psalmerna lever i högsta grad i församlingar, och utgör så att säga ett gemensamt andligt arv i lutherdomen både i öst och i väst.

A.E.

NÖ-tidningen 60 år!

Bilden visar sidan 12 i nr 1/64 och sidan 1 i nr 2/64. Det special-
utformade huvudet kom inte förrän i 3/64.

Hösten 2024 fyller vårt missionsblad Nordisk Östmission 60 år. Hur kan det vara så när det i år är årgång 61? Jo, första året en tidning kommer ut är årgång 1, och de nummer som kommer ut 60 år senare är alltså årgång 61. Vår tidning ersatte då, för de svenska gåvogivarna, den tvåspråkiga tidningen Nordisk Østmission som kom ut i Danmark. Den sistnämnda tidningen hade 1964 årgång 31, och hette före 1956 *Fra Ruslandsmissionen*. Den hade under åtta år varit gemensam för den danska och svenska avdelningen av NÖ. Som enbart danskspråkig upphörde den 1975.

Det kom ut tre nummer hösten 1964. Sedan var det sex nummer per år 1965-1976. Fr.o.m. 1977 har

det har varit som nu, fyra nummer om året, även om åren 1977-1986 innebar två årliga dubbelnummer. Tidskriftens huvud, med namnet i särskild stil, var i princip oförändrat 3/64-4/95. Nuvarande huvud är från 1997.

I det första numret kunde man läsa hälsningar från pastor Koch samt missionärerna Tomaschewsky, Popovic och Wardaschko. På framsidan fanns psalm 151 i 1937 års psalmbok, en bön för de många martyrkristna. Redan hösten -64 började traditionen att redaktionen kommer till orda på sista sidan, och adressrutan fick den plats den har behållit sedan dess.

Anders Eliasson

Vaktombyte hos andra

Två organisationer som har ett arbete som liknar Nordisk Östmissions har nyligen fått ny föreståndare. Ljus i Öster, som grundades 1903, har nu Magnus Alphonce i ledningen. Det var inom den dåvarande Ryska och senare Slaviska missionen som NÖ:s grundare var missionär (se egen artikel).

*IFB har firat 50 år!
Foto Martin Wihlborg.*

Institutet för bibelöversättning (IFB) har i 14 år letts av Brane Kalcevic, som arbetat inom IFB i 40 år. Den nye ledaren heter Mattias Hallkvist och kommer att arbeta jämsides med Brane fram till dess denne går i pension. NÖ har haft kontakt med IFB i många år, och understött institutets arbete. Brane har också besökt NÖ vid flera tillfällen, och bilden på honom är från ett sådant tillfälle. IFB:s arbete har

lett till att många folkslag fått hel-biblar, NT eller bibeldelar. I våras firade IFB sitt 50-årsjubileum. Martin Wihlborg från NÖ deltog i detta firande med ett tal till jubilarer, i vilket han tog upp vad NÖ och IFB samarbetat om sedan slutet av 1980-talet. Han nämnde folkslagen tjetjener, nganasaner och marier. Följande artikel i detta nummer av vår tidning har anknytning till Branes hemland Slovenien.

*Brane, som kommer från Slovenien, t.h. tillsammans med Larisa, som översätter bibeln till sitt modersmål ängs-mariska. NÖ fyllde vid tillfället 60 år.
Foto Martin Wihlborg.*

Ortsnamn, blod och försoning

Kan ett Ortsnamn vara uppbyggligt? Den frågan vill NÖ:s kassör söka svara på utifrån en roman av en småländsk teolog som heter Christian Braw. Den kom ut 1972 och heter Caporetto. Artikeln var en gång ett betydligt längre föredrag. Detta är en **repris** eftersom artikeln var med redan i Nordisk Östmission 1/2017.

Det finns en flod vid gränsen mellan Italien och Slovenien, alltså på gränsen mellan öst och väst. Floden heter på slovenska Soča och på italienska Isonzo. Vid denna flod ligger i Slovenien en stad som heter Kobarid. Staden har dock också ett namn på italienska, *Caporetto*, och ett på tyska, *Karfreit*. Under första världskriget, för mer än hundra år sedan, 1917, stod det ett stort slag där. Krig har följt mänskligheten sedan urminnestid, och är en följd av synden. Enligt Mose lag renas nästan allt med blod, och utan att blod utgjuts ges ingen förlåtelse. (Hebr. 9:22). Det egendomliga med två av Kobarids namn är att de anknyter till försoningen. Dessutom tycks blodet spela en stor roll i romanen Caporetto, liksom i försoningen.

Caporetto

Det finns något i Bibeln som brukar kallas för nådastolen. Det är

den heliga arkens lock, först i tabernaklet, den heliga tälhelgedomen, och sedan i Jerusalems tempel. Översättningen nådastol kommer från vår lärofader Luther, och är ganska träffande. Det är alltså han som har översatt det hebreiska ordet *kapporät* med *nådastol*. Det är här den egendomliga ljudlikheten med *Caporetto*, det italienska namnet på Kobarid, dyker upp.

Det var HERREN Gud som befalldes Mose att göra en ark, en låda. Samme Mose fick också befallningen att göra ett lock till arken, en nådastol. Det är ett ställe där försoning sker, och man får nåd. Denna nådastol är i sig en förebild till Jesus. På samma sätt som nådastolen täckte över arken som ett lock, täcker Jesu blod över all världens synder, så att den som tror på honom räknas vara helt felfri.

Arken stod allra längst fram i helgedomen, i det allra heligaste. Helgedomen hade olika förgårdar och man kan beskriva det som askar av typen rysk docka. Det fanns en förlåt, ett draperi, mellan det heliga, det större rummet, och det allra heligaste, det mindre rummet. Denna fanns kvar fram till Jesu död på korset. In i det allra heligaste kom någon bara en gång om året, på den stora försoningsdagen.

Karfreit

Kobarid heter alltså Karfreit på tyska. Har då Karfreit något med blodet och försoningen att göra, bortsett från den blodiga slaget, då många dog? Jo på tyska heter Långfredagen ingenting mindre än *Karfreitag*. Är inte det ett egendomligt sammanträffande?

Gud behövde blidkas, och han ordnade det själv. Hämnden för all världens ondska som har ägt rum och kommer att äga rum, är redan utförd. Gud har gjort det genom att han dog på korset. Just korsödens grymhet är en fingervisning om hur allvarligt Gud ser på synden och det onda. Det som ingen av oss kunde göra, det har Gud själv gjort. Genom att vara både Gud och människa kunde Jesus försona Gud och människan med varandra.

Långfredagen är alltså *en stor högtidsdag* för oss, och vi får se den i påskdagens ljus. Utan Jesu försoning hade vi inte kunnat bli saliga. Utan uppståndelsen hade vi inte vetat varken att Gud var nöjd eller och att han hade segrat. Inte hade man kunnat ha ett evighets hopp heller. Försoningen och uppståndelsen hänger alltså ihop.

Kobarid

Kobarid, så heter alltså Caporetto/Karfreit på det lokala språket. Jag frågande en man från Slovenien om det betydde något särskilt, men det gjorde det inte. Men i denna artikel

skall det få påminna oss om vad försoningen betyder ”för mig”. Det kan bli uppbyggligt om det delas upp i sina stavelser.

På det språk som Jesus talade, arameiska, heter son *bar*. Genom försoningen är det möjligt för de barn som Gud har skapat till sin avbild också vara hans älskade barn genom dopet och tron, född på nytt genom Jesu Kristi uppståndelse från de döda.

Vi har ofta ett *id*-kort, körkort eller pass. Har vi inte det, kan vi i alla fall få ett personbevis, där det står vem vi är och var vi är födda. Med en bild kan vi säga: En kristen har också ett sådant ID-kort, kan man säga, och det har ett vattenmärke, ty en kristens ID hänger ihop med att han lever i sitt dop, och där dör och uppstår med Kristus.

Kobarids stadsvapen. Det har nog med fjällen, floden och himlen att göra. Men vi kan låta oss påminnas om några saker: 1) Den treenige Guden; 2) Kristi rena rättfärdighet; 3) dopets vatten och 4) fisken – ett kristet tecken som man t.o.m. kan se på somliga bilar.

Det är alltså i Jesus Kristus jag är vad jag är. Jesus allena hela kan det brutna genom sitt blod.

Anders Eliasson

Konstantin von Koch

K föddes i Proskurov, nuvarande Chmelnytskyj, i Ukraina 2 juni 1890 och dog i Uleåborgs domkyrkoförsamling 26 februari 1978. Han studerade vid kadettskolan i S:t Petersburg och tjänstgjorde som officer i tsarens flotta i Finland. Från 1917 var han missionär, och som sådan en kort tid i Reval (Tallinn). Mellan första och andra världskriget (1924–1939) tjänstgjorde han i Terijoki (nuvarande Zelenogorsk) utsänd av det som nu är Ljus i Öster. I Terijoki hade han en kyrka som såg ut som ett missions- eller bönhus. Konstantin var med bland NÖ:s grundare 1956, och arbetade som missionsinspektör i vår organisation i tjugo år. Han verkade efter kriget sammanlagt 27 år i Danmark med bas bl.a. i Thisted. Under den tiden prästvigdes han år 1949 inom den Danske Folkekirke, med missionsmarken som sin menighet. Det är den danska anknytningen som, förutom Kochs finska medborgarskap och svenska missionsvänner,

sannolikt är orsaken till att NÖ heter just Nordisk Östmission (och inte t.ex. Nordiska Östmissionen eller något annat). Åren 1967–1975 var han redaktör för den danska tidskriften Nordisk Østmission.

K var son till husaröverste Leopold Koch och dennes hustru Julia, f. Sahlertz. Gift 1914 med Nadeschda Fursej Jew (1893–1975). I äktenskapet föddes 10 barn. Familjegraven finns på Brändö i Helsingfors.

Mer om Koch kan man läsa i vårt jubileumsnummer 1/2006 (finns i lager), men också i 3/2010. Ett personligt vittnesbörd om pastor Kochs betydelse hittar man i nummer 1/2001.

Kochs egna minnen finns i skriften *Från kommandobryggan till predikstolen* från 1975. Den finns nu i nytryck till ett pris av 100 kr hos vår vice ordförande Maria Flising, e-post maria.flising(sna-bel-a)gmail.com.

A.E.

Ökad valfrihet – två bankgiron

Vårt sparbankskonto (jfr sid. 21) har nu fått ett bankgironummer: 598-8209

Från läsekretsen:

Att räkna i och med Bibeln

Vi tar här in några rader i form av ett utdrag ur ett brev från en av våra mångåriga läsare och givare. Han har lagt märke till hur olika tal går igen i Skriften. För övrigt är antalet bokstäver i hebreiskan 22.

[-] Bibeln består av 66 böcker, 39 i Gamla Testamentet och 27 i Nya Testamentet.

I Gamla Testamentet är Jesaja den mellersta boken. Före Jesaja finns 19 böcker och efter Jesaja också 19 böcker. Jesajaboken sägs bestå av två delar, kapitel 1-39 innehåller mest domsprofetior och kapitel 40-66 kallas trösteboken. Första delen har 39 kapitel och andra delen 27 kapitel, samma antal som böckerna i Gamla och Nya Testamentet har i hela bibeln.

I Jesaja bok är kapitel 53 det mellersta kapitlet i trösteboken, den andra delen. 13 kapitel före och 13 kapitel efter.

En av de mellersta versarna i Jesaja 53 är vers 5: Han var sargad för våra överträdelsers skull och slagen för våra missgärningars skull, straffet var lagt på honom för att vi skulle få frid och genom hans sår blev vi botade.

Även om mycket i bibeln innehåller spännande historiska berättelser, flera släktförteckningar, vacker poesi

och innerliga böner får man inte glömma att Jesus är bibelns kärna och stjärna.

Om man tänker sig att kyrkan består av ett förhus och ett långhus, så kan Gamla Testamentet motsvara förhuset och Nya Testamentet långhuset. Man går igenom Gamla Testamentet till Nya Testamentet. I Gamla Testamentet kan de fem moseböckerna vara grunden och i Nya Testamentet är evangelierna grunden. De 12 sista böckerna, skrivna av de ”mindre” profeterna motsvarar ett tak och Uppenbarelseboken i Nya Testamentet.

Mellan grunden, golvet, och taket finns det väggar. I både Gamla och Nya Testamentet finns det 22 böcker mellan Moseböckerna och profetböckerna samt i Nya Testamentet 22 böcker mellan evangelierna och Uppenbarelseboken.

Vidare kan man tänka på Lilla katekesen som är en sammanfattning av bibeln. Katekesen består av fem delar, Tio Guds bud, trosartiklarna, Fader Vår, dopet och nattvarden.

10 bud, tre trosartiklar, 7 böner och 2 sakrament ger 22 underavdelningar. [-]

Anders Lindman

En utmärkt tjänst har för NÖ:s del fått ett sorgligt slut.

Nordea bank har sagt upp vårt konto fr.o.m. 19 juli. Vårt plusgiro är avslutat utan att vi bett om det! Ordföranden tar upp detta i sin spalt, men här kommer några rader i detta ärende från kassören, som också ger en historisk tillbakablick.

NÖ har haft sitt plusgirokonto sedan 1956, alltså i 68 år. Det har varit samma nummer hela tiden. Fram till i början av 00-talet kallades kontot för postgirokonto, men en ändring skedde när Posten sålde sin bankrörelse till Nordea. Närmast före denna ändring utgjorde denna bankrörelse ett dotterbolag till Posten, i stället för att vara en del av statsverket. Postgiroverksamhet har funnits i ett flertal länder i Europa, med start i Österrike 1883, och i Sverige 1925. Under senare år har ett flertal av dessa statliga verksamheter runt om i Europa överlåtits till bankaktiebolag med andra ägare.

Post- och plusgirokontot har betjänat NÖ väl, med god redovisning av de oräkneliga gåvor som den vägen kommit NÖ till handa under så många år, gåvor för vilka vi här vill passa på att framföra ett mycket varmt tack! Sorgen är stor över att denna tjänst har berövats oss. Banken har med sitt agerande försvårat vårt arbete, och skälet från

bankens sida är på en gång begripligt och obegripligt.

Vi har därför fått söka oss andra vägar för att ta emot gåvorna till NÖ.

Plusgirots konkurrent heter som bekant bankgirot, som startade 1959. Vårt **bankgironummer**, som pekar på ett konto i SEB, är **484-5350**. Detta nummer uppträder på vår tidnings baksida första gången i nr 1/1984, och har alltså också det ett antal år på nacken, men inte lika många. Till bankgirot kan man skriva meddelande på samma sätt som till plusgirot, och vid internetbetalning kommer den betalandes namn och adress upp automatiskt. Vi är kunder i fler banker, såsom Sparbanken Alingsås och Handelsbanken. Man kan sätta in pengar på **sparbankens konto 7553 12 07735**, men den insättningen blir en anonym gåva om man inte skriver det egna namnet som meddelande. Pengar som till äventyrs kommer in på det kontot bokförs under Gåvor.

Skulle du vilja ge en gåva i annan valuta, läs euro, kan man skicka den till vårt tyska konto **DE77 5901 0066 0006 0306 64**.

Vårt konto i SEB är anslutet till Swish, och då är numret **1234902045**. Där ser vi betalarens namn, och ett eventuellt meddelande.

Anders Eliasson

Gåvoredovisning

APRIL 2024

Gåvor	48.403:00
Gåvor Ukraina	24.650:00
Kollekter	19.245:00
Summa	92.298:00

Kollekter, utan anmärkning

Håлта 515, Istorps pastorat 987,
Torestorps pastorat 1640,
Uddevalla 770,
Paulusgemenskapen Uppsala 5157,
Örkened 265,
Örgryte pastorat 3460,
Domkyrkopastoratet 2240,
Stora Lundby 2691.

Kollekter, Ukraina

Naum (2 st.) 1520.

Begravningar

Susanne Tobin Heikkinen, Hyssna,
Irene Larsson, Solberga,
Astrid Johansson, Göteborg,
Sture Hallbjörner, Ytterby,
Sixten Löf, Hede, Sörbygden,
Lennart Söderholm, Sätåla.

Hyllningar

Herbert Hildesson, Romelanda,
Ulf Jonsson, Torsby, Älvsyssel.

Sykrets

Slåtthög 10.000:00.

MAJ 2024

Gåvor	54.263:00
Gåvor Ukraina	46.250:00
Kollekter	25.403:00
Summa	125.916:00

Kollekter, utan anmärkning

Örgryte pastorat 13868,
Morup 460, Stora Lundby 374,
Jonakapellet, Österåker 330,
Solberga 4009 (transporter).

Kollekter, Ukraina

Gamla Hjälmseryd 1442,
Västra Marks församling 3450
(2 st.) +1470.

Begravningar

Margit Dahlberg, Brålanda,
Helfrid och Chester Åhsberg, Ås,
Gunilla Bergman, Ytterby,
Sven-Olof Braxell, Bo Fredriksson,
Bro, Vikorne,
Anna-Lisa Andersson, Frillesås.

Hyllningar

Kerstin Johansson, Surteby-Kattunga,
Bengt Larsson, Ytterby,
Sigvard Andersson, Tostared,
Johan Johansson, Vinberg,
Martin Wihlborg, Fässberg,
Mölnådal, Ulf Jonsson, Torsby,
Älvsyssel, Gunnar Juelsson,
Ytterby, Roland Andersson, Säve,
Anders Hjalmarsson, Varberg,
Per Åke Svensson, Ölmevåla.

NORDISK ÖSTMISSION

JUNI 2024

Gåvor	74.802:50
Gåvor Ukraina	16.400:00
Kollekter	8.015:00
Summa	99.217:50

Kollekter, utan anmärkning

Kyrkhult 1090,
Lysekils norra församling 1295,
Naum 400,
Hajoms församlingshem 1000,
Rya (Lunds stift) 1320,
Härjedalens pastorat 160.

Kollekter Ukraina

Västra Marks församling 2750.

Begravningar

Bo Fredriksson, Bro, Vikorne,
Margit Johansson, Solberga,
Håkan Nordlund, Uddevalla och
Herrestad,
Gisela Henriksson, Strängnäs,
Carin Ohlsson, Torsby, Älvsyssel.

Hyllningar

Hans Gunnar Halmerius,
Uddevalla, Ulf Jonsson, Torsby,
Älvsyssel, Mattias Fjellander,
Anderstorp, Carl Sixten Block,
Hjärtum, Anders Hjalmarsson,
Varberg, Ingrid Johansson, Ytterby.

Stora Lundby kyrka. Stora Lundby pastorat hör till de församlingar som det senaste kvartalet har tagit upp kollekt eller haft insamling till NÖ. Foto: Jonas Tobin.

Ett kort farväl till postgiroinbetalningskortet

Ända sedan NÖ-tidningen började utkomma hösten 1964 har det alltid bifogats ett postgiroinbetalningskort (numera plusgiro-dito). Tyvärr är det slut med det. Förklaringen till detta kan du läsa om inne i tidningen. För vår del har alltså plusgirots inbetalningskort gått i en påtvingad pension. Detta har skett med *kort varsel*. Det korta meddelandet är: Använd i stället vårt *bankgironummer*, som är **484-5350**. Du kan alltså **inte** använda

gamla plusgirokort som du händelsevis har liggande hemma. Bankgirot har nämligen andra kort än Plusgirot, och bindestrecket i kontonumret finns mitt i numret, och inte på slutet. Många av er använder internetbanken, och då behöver man inget kort. Fast se upp så att du har rätt nummer i din internetbank, nu när förhållandena ändras! Ett varmt tack till er alla för de gåvor ni har skickat på det traditionella sättet.

Anders Eliasson

**Adressändringar och liknande ärenden meddelas kassören!
Nordisk Östmission, Fagerliden 6, 451 93 Uddevalla**

Nordisk Östmission har enligt sina stadgar målsättningen ”att verka för evangeliets spridande bland i första hand östeuropeiska men i mån av ekonomi och övriga resurser också bland asiatiska folk”. Nordisk Östmission deltar också i mån av möjlighet i ”materiell hjälpeverksamhet bland ovanstående folk”.

Tidningen Nordisk Östmission utkommer med fyra nummer per år, i mars, juni, september och december. **Adressändringar och andra registerärenden meddelas kassören!**

Ordförande: Martin Wihlborg, Torsgatan 36, 431 68 Mölndal. Tel. 072-244 33 25, e-post: pmartin.wihlborg@gmail.com

Kassör: Anders Eliasson, Fagerliden 6, 451 93 Uddevalla. Tel. 0522-64 21 86, 66 42 00.

Ansvarig utgivare: Margareta Eliasson, Ernst Torulfsgatan 17A, 416 43 Göteborg, Tel. 073-218 86 71, e-post mareliasson@gmail.com

I redaktionen: Margareta Eliasson, Anders Eliasson.

Hemsida: www.nordiskostmission.se

Vid insättning av minst 50:- på **bankgiro 484-5350**

får Ni vårt missionsblad 4 ggr om året.

ISSN 0345-8571